

Vai viedās pilsētas būs viedi kiberdrošas?

Artūrs Filatovs
PwC ITS Vadītājs

Rīga, Decembris 2020

Saturs

1. Kas ir viedās pilsētas?
2. Digitalizācija un digitālā transformācija
3. Viedo pilsētu kiberdrošību ietekmējošie faktori
4. Kiberdrošības transformācija
5. Pieci soļi uz kiberdrošu viedo pilsētu
6. Jautājumi un atbildes

Kas ir viedā pilsēta?

VARAM viedo pilsētu definē kā pilsētu, kas īsteno stratēģisku pasākumu paketi, lai risinātu vissteidzamākās problēmas un palielinātu reģiona konkurētspēju, piedāvājot risinājumus iedzīvotājiem un uzņēmējiem.

**Apkopojums būtu:
Efektivizācija, Transports, E-
Pakalpojumi, Drošība,
Plānošana, Reaģēšana,
Izmaksu optimizācija
ilgtermiņā**

VARAM sagatavojuši informatīvo ziņojumu "Par nepieciešamo rīcību, lai sagatavotu priekšnosacījumus Eiropas Digitālo inovāciju centru izveidei Latvijas Republikā atbilstoši regulas priekšlikumam, ar ko laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam izveido Digitālās Eiropas programmu". Ar tās palīdzību plānots veicināt Eiropas valstu digitālu transformāciju, tehnoloģiju ieviešanu uzņēmumos, publiskās pārvaldes iestādēs, kā arī uzlabojot dalībvalstu iedzīvotāju digitālās prasmes.

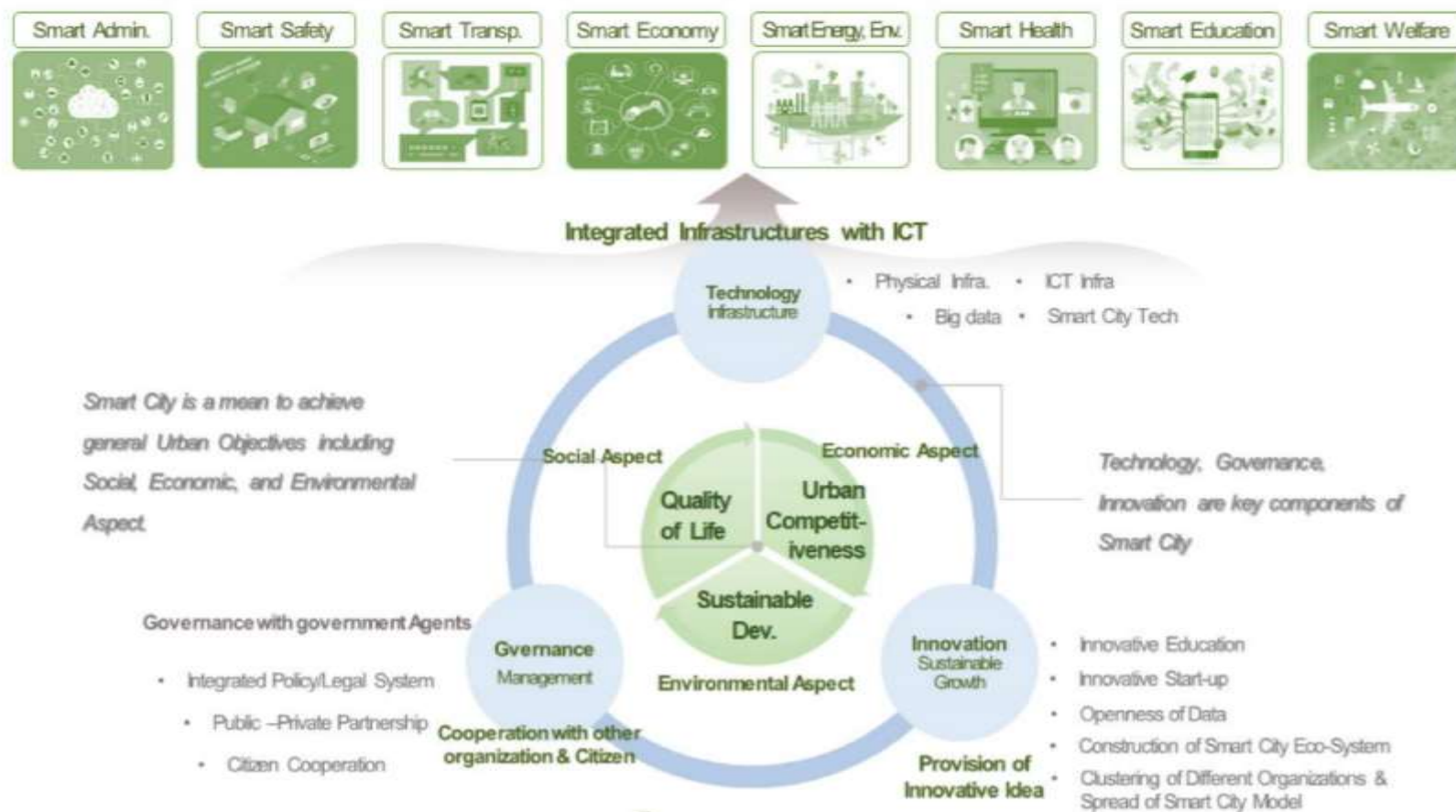
Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības

Avots: [OECD.org](https://www.oecd.org) Smart Cities and Inclusive Growth

Viedās pilsētas dizains

Viedā pilsēta ir pilsēta, kas izmanto jaunās tehnoloģijas un digitalizācijas iespējas pilsētas infrastruktūras veidošanā un pakalpojumu sniegšanā sabiedrībai. Digitālā transformācija ir šīs pilsētas ikdienas jautājums. Tā ir efektīvāka pilsēta ar attīstītu e-pārvaldi un digitālo vidi, tādējādi palielinot pilsētas kopējo konkurētspēju attiecībā pret citiem reģioniem

Avots: [OECD.org Smart Cities and Inclusive Growth](https://www.oecd.org/gov/smart-cities/)

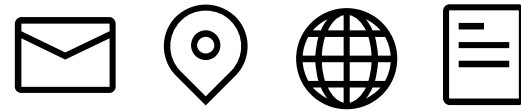
Paredzams, ka viedo pilsētu tirgus nākamajos 20 gados pārsniegs 1,7 \$ triljonus.

Kur mēs esam tagad - Digitalizācija un digitālā transformācija?

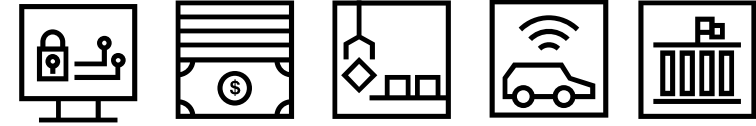
Digitizācija

Informācijas
pārvēršana digitālajā
formātā

Digitalizācija

Biznesa procesu
pārstrāde un uzlabošana
izmantojot jaunākās
pieejamās tehnoloģijas un
pakalpojumus (API,
Cloud, Big Data analytics
u.c)

Digitālā Transformācija

Jaunu, inovatīvu tehnoloģiju
izmantošana jaunu biznesa modeļu
un biznesa sistēmu izstrādei.
Darbinieku, klientu un sabiedrības
pakalpojumu lietojamības pieredzes
efektivizācija, lai apmierinātu
pieaugošās nozares un tirgus
vajadzības noturot konkurētspēju.

IT izmaiņas un tās lielāka loma

- > **82%** respondentu uzskata, ka viņu organizācijas digitālās transformācijas rezultātā piedzīvoja vismaz vienu datu incidentu

(Avots: Ponemon Report 2020)

- > **Tikai 16%** respondentu uzskata, ka IT drošība un biznesa attīstība ir pilnībā saskaņotas, lai nodrošinātu drošu digitālās transformācijas procesu.

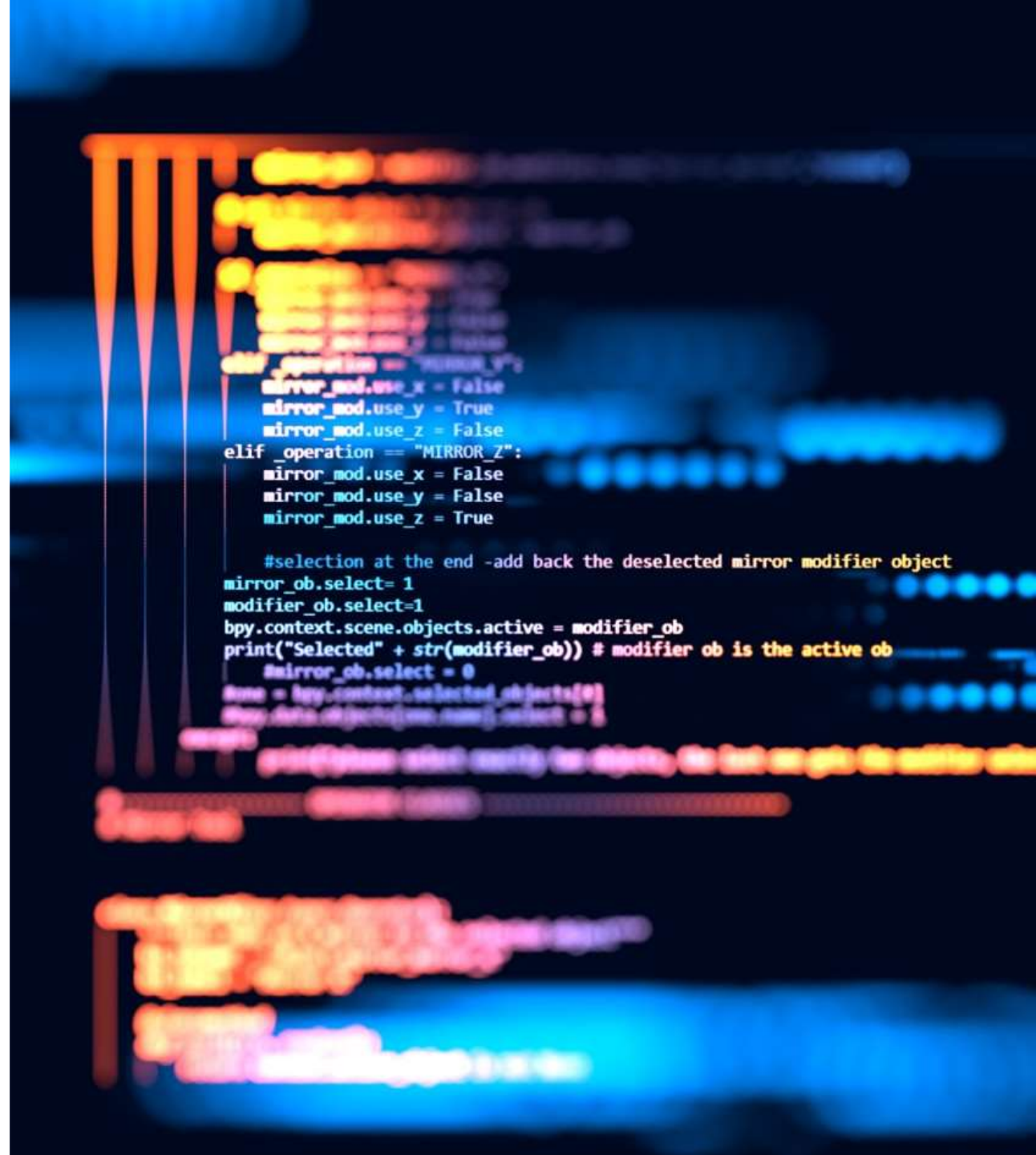
(Avots: Ponemon Report 2020)

Avots: Digital Transformation Stories INSIGHTS in the New ICT Eras:

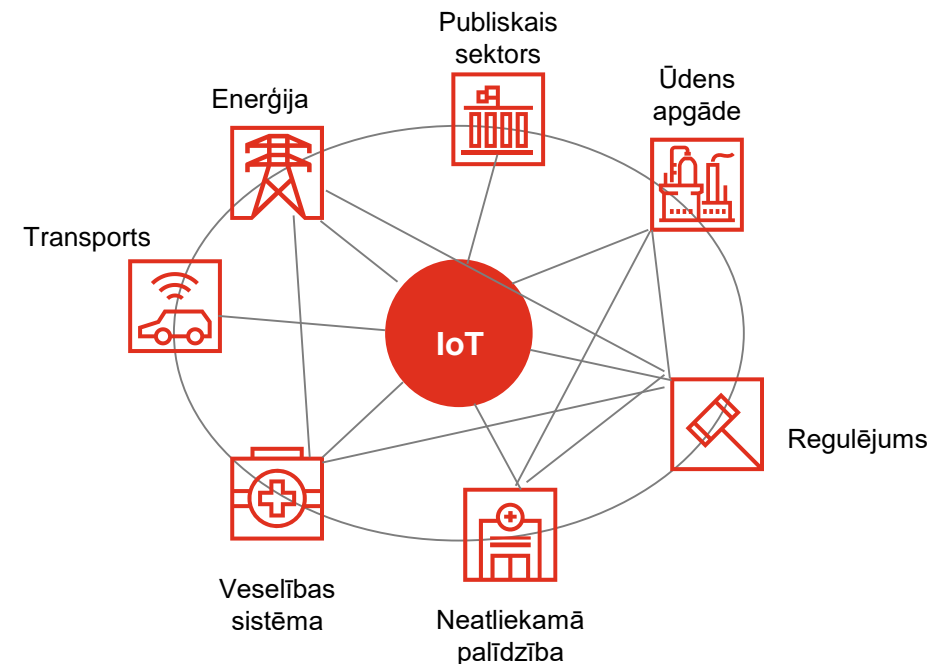
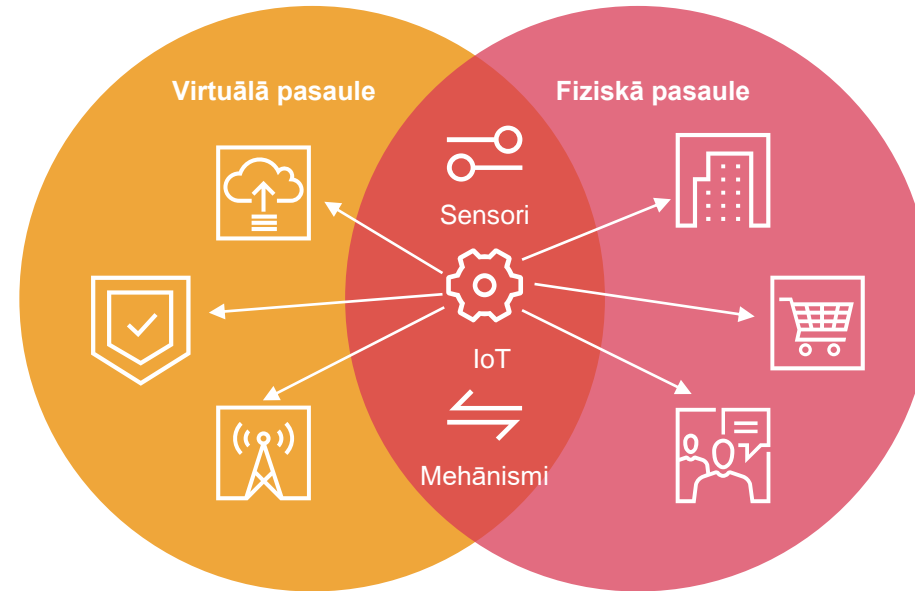
Cik kibersdrošas ir viedās pilsētas?

- **2014. gadā** Mičiganas universitātes pētnieki uzlauza 100 pilsētas krustojumu luksoforus un pārņēma to kontroli.
(Avots: Mlive.com)
- **2017. gada** laikā hakeri nakts vidū Dalasā ieslēdza 156 ārkārtas situācijas sirēnas, izraisot 911 zvanu pieaugumu un sabiedrības paniku.
(Avots: Forbes.com)
- **2019 gada** aprīlī no datus šifrējoša uzbrukuma smagi cieta kāda pašvaldība, neatgriezeniski zaudējot virkni būtisku datu.
(Avots: Cert.lv)
- **2020. gadā** Hakeri uzlauza Vācijas slimnīcu un pārņēma tās kontroli. Uz citu pilsētu nogādātais pacients mirst.
(Avots: Apnews.com)
- Un daudzi citi incidenti.

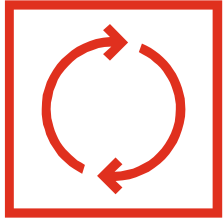

Viedo pilsētu kiberdrošību ietekmējošie faktori

- IT un OT vai fiziskās pasaules konverģence
- Mantoto un jauno sistēmu savietojamība
- Dažādu pilsētas pakalpojumu integrācija un infrastruktūras nodrošināšana

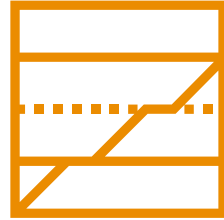

Kiberdrošības transformācija

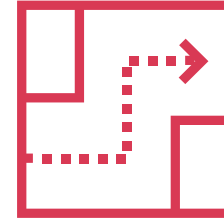
Operatīvitate

Operatīvitate ir ātra reaģēšana uz dažādiem apdraudējumiem un ievainojamībām IT un OT sistēmās, lai tās tiktu atklātas un novērstas maksimāli īsā termiņā;

Komplikācija

Komplikācija ir ielaušanās iespējas sarežģīšana uzbrucējiem, lai tiem būtu grūti piekļūt, atrast un nozagt sensitīvus datus, pat ja tie iefiltrējas tīklā;

Paredzētība

Paredzētība ir spēja monitorēt visu IT infrastruktūru, apzināt jaunus nezināmus draudus un nulles dienu uzbrukumus, apkopojot un analizējot gan iekšējo un ārējo apdraudējumu informāciju, gan arī nepārtraukti pārbaudot un pilnveidojot IT aizsardzības sistēmas un to atbildīgos speciālistus.

Pieci soļi uz kiberdrošu viedo pilsētu:

- **Pārskatāma IT politika un procesi**
- **Lietotāju identitātes aizsargāšana**
- **Aizsargājam datus kustībā, darbībā un uzglabāšanā**
- **Monitorings, proaktīva darbība un krīzes plāna esamība**
- **Īstenot preventīvus pasākumus un apmācīt darbiniekus/sabiedrību**

PwC Informācijas Tehnoloģiju pakalpojumi

Informācijas tehnoloģiju (IT) pakalpojumi

Mēs palīdzēsim Jums sasniegt jaunus digitalizācijas mērķus

Aktuāli

Kiberdrošība 2.0
Nodrošināsim Jūsu uzņēmuma kiberdrošību

IT un datu auditi
Izstrādāsim efektīvu IT stratēģiju

Speciālistu nomas pakalpojums
Radīsim risinājumu Jūsu izaicinājumiem

Klikšķiniet uz attēla, lai uzzinātu vairāk

Nobeigumā - Tehnoloģijas maina un mainīs mūs

līdz 2020. gada beigām būs savienoti 25 miljardi ierīču

70% pasaules iedzīvotāju dzīvos lielo pilsētu vidē līdz 2050. gadam

The NETFLIX Effect

- October 23, 2020, [Queens Gambit](#) debuts on Netflix
- To date, [62 million households](#) have watched the show
- Inquiries for "[chess sets](#)" are up 250% on eBay
- Google search queries for "[how to play chess](#)" has hit an all-time high in 9 years
- The original novel [The Queens Gambit](#) is now a [New York Times bestseller](#) 37 years after its release
- The number of new players on [chess.com](#) has 5x

Paldies

Artūrs Filatovs
PwC ITS Vadītājs
arturs.filatovs@pwc.com

Rīga, decembris 2020

©2020 PwC. “PwC” apzīmē PwC uzņēmumu tīklu un/vai vienu vai vairākus tā dalībniekus, kurā katrai dalīborganizācijai ir atsevišķas juridiskās personas statuss . Sīkāka informācija pieejama

Jebkāda šīs prezentācijas vai tās daļu pārpulicēšana bez PricewaterhouseCoopers SIA rakstiskas atļaujas ir aizliegta